



JUSTITSMINISTERIET
Administrationsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 10. marts 2009
Kontor: Budget- og Planlægningskontoret
Sagsbeh.: Carsten Madsen
Sagsnr.: 2009-020-0151
Dok.: CMA40504

Sagsbehandlingstider i volds- og voldtægtssager

1. Vedlagt sendes til Retsudvalgets orientering:

- Rigsadvokatens indberetning til Justitsministeriet af 31. oktober 2008 om sagsbehandlingstider i volds- og voldtægtssager i 1. halvår 2008 og Rigsadvokaten Informerer nr. 7/2008 om sagsbehandlingstiderne i volds- og voldtægtssager i 2. halvår 2007.
- Domstolsstyrelsens notat med bilag fra december 2008 om status for målsætninger om sagsbehandlingstider for volds- og voldtægtssager ved domstolene.
- Direktoratet for Kriminalforsorgens notat af 19. november 2008 og statistiske redegørelse fra oktober 2008 om ordningen vedrørende hurtig indsættelse af voldsdømte samt notat af 19. januar 2009 og statistiske redegørelse fra november 2008 om ordningen vedrørende hurtig indsættelse af voldtægtsdømte.

Voldssager

2. Målsætningerne om en hurtig behandling af voldssager er opstillet i voldspakkerne fra 1994 og 1997. De indebærer for *politiet*, at det samlede tidsforbrug, fra voldsanmeldelsen modtages (gerningsmanden er identificeret), til sagen indbringes for retten, ikke bør overstige 30 dage. Målsætningen for behandlingstiden ved *domstolene* er angivet til 37 dage. Heraf udgør berammelsestiden, dvs. tiden fra sagen modtages i retten, til hovedforhandlingen kan indledes, 30 dage, mens der er afsat 7 dage til hovedforhandling og domsafsigelse. For *strafafsoningen* af voldsdomme

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

er målsætningen fastsat således, at afsoningen for dømte, som ikke er vareretægtfængslede, skal iværksættes senest 30 dage efter, at der foreligger fuldbyrdelsesordre. Det er samtidig forudsat, at politiet giver fuldbyrdelsesordre umiddelbart efter, at der er afgivet ankeafkald, efter ankefristens udløb eller efter, at ankedom er afsagt.

3. Som det fremgår af *Rigsadvokatens* indberetning, blev der i **50,3 pct.** af de sager, der er afgjort i 1. halvår 2008, rejst tiltale eller udfærdiget retsmødebegæring (tilståelsessager) inden 30 dage, efter at gerningsmanden var identificeret. I **28,8 pct.** af sagerne skete tiltalerejsning mellem 30 dage og 2 måneder efter identifikation, og endelig blev der i **20,9 pct.** af sagerne rejst tiltale mere end 2 måneder efter identifikationen.

For 2. halvår 2007 blev der i **59,1 pct.** af sagerne rejst tiltale eller udfærdiget retsmødebegæring inden 30 dage, efter at gerningsmanden var identificeret. I **25,9 pct.** af sagerne skete tiltalerejsningen mellem 30 dage og 2 måneder efter identifikationen og i **15,0 pct.** af sagerne mere end 2 måneder efter identifikationen.

For 1. halvår 2007 var de tilsvarende tal henholdsvis **61,3 pct.**, **25,2 pct.** og **14,1 pct.** og for 2. halvår 2006 henholdsvis **70,2 pct.**, **18,8 pct.** og **11,0 pct.**

Som det fremgår, er der i 1. halvår 2008 sket et fald i antallet af sager, der er indbragt for retten inden 30 dage i forhold til tallene for 2. halvår 2007 på ca. 9 procentpoint. I forhold til 2. halvår 2006 er faldet på ca. 20 procentpoint.

Rigsadvokaten har om tallene for 1. halvår 2008 anført, at det er særdeles beklageligt, at der er tale om en tilbagegang på området.

Om baggrunden for faldet i opfyldelsen har Rigsadvokaten bl.a. oplyst, at 1. halvår 2008 i meget høj grad har været præget af den praktiske implementering af politireformen.

Rigsadvokaten har endvidere påpeget, at sagsbehandlingstiden i voldssager – selv om der er sket et fald i opfyldelsen af målsætningen – fortsat er forholdsvis kort. Næsten 80 pct. af de sager, der er omfattet af ordningen, er således behandlet inden for 60 dage.

Det er imidlertid afgørende, at der hurtigst muligt rettes op på faldet i opfyldelsen af målsætningen.

Rigsadvokaten har i den forbindelse for det første bemærket, at den nye struktur i politikredsene er ved at være endeligt etableret med bl.a. særlige enheder til behandling af sager om vold og anden personfarlig kriminalitet. Dette vil i væsentlig grad forbedre mulighederne for hurtigere og mere effektiv behandling af bl.a. voldssagerne.

For det andet blev der i 2. halvår 2008 gennemført omfattende ”oprydningsøvelser” i de enkelte politikredse. Oprydningsøvelserne koncentrerede sig bl.a. om behandlingen af voldssager.

For det tredje gennemføres et omfattende projekt i politikredsene med henblik på efter LEAN-metoden at modernisere og strømline forretnings- og sagsgange, der understøtter den samlede straffesagsbehandling. Der fokuseres bl.a. på behandlingen af voldssager.

Der er således igangsat en række initiativer med henblik på at rette op på situationen.

Oprydningen har imidlertid betydet, at der i 2. halvår 2008 er rejst tiltale i mange sager, herunder voldssager, som har ligget i mere end 30 dage, og der vil derfor i første omgang kunne blive tale om en vis forringelse af målopfyldelsen. Der forventes en klar forbedring af sagsbehandlingstiden i løbet af 2009, hvor grundlaget for en forbedring er skabt gennem oprydningsøvelsen.

Rigsadvokaten har endelig oplyst, at overvågningen af området nu vil blive yderligere skærpet, og at politidirektørernes resultatlønskontrakter – i lighed med kontrakterne for 2008 – vil indeholde en målsætning om forbedring af sagsbehandlingstiden i voldssager.

Det bemærkes, at Rigsadvokatens indberetning af 31. oktober 2008 tidligere er fremsendt til Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 72)

4. For så vidt angår *domstolene* omfatter den statistiske undersøgelse byretternes sagsbehandlingstid i de såkaldte særlige voldssager – dvs. voldssager, der afgøres efter *straffelovens* §§ 244-246 med en *ubetinget fængselsstraf*, uden at der heri indgår andre lovovertrædelser af væsentlig betydning for strafudmålingen.

4.1. Det fremgår af Domstolsstyrelsens indberetning, at byretterne i 1. halvår 2008 afgjorde i alt 3.112 voldssager, der blev særligt prioriteret ved modtagelsen. I 1. halvår 2007 lå antallet på 2.937.

902 af sagerne svarende til ca. 29 % af det samlede antal voldssager blev afgjort med ubetinget frihedsstraf, uden at der heri indgik andre lovovertrædelser af væsentlig betydning for strafudmålingen. I 1. halvår 2007 udgjorde 776 af alle behandlede voldssager ved byretterne særlige voldssager.

I 1. halvår 2008 blev **52,8 pct.** af sagerne afsluttet inden for 37 dage fra sagens modtagelse, mens tallet i 2007 lå på **49,7 pct.** Andelen udgjorde i 2006 **53,8 pct.**, i 2005 **57,6 %** og i 2004 **52,8 pct.**

I 1. halvår 2008 blev **18,0 pct.** af sagerne afgjort efter 37 dage, men inden for 2 måneder. **23,7 pct.** af sagerne blev afsluttet inden for 2-6 måneder. I 2007 var tallene henholdsvis **18,0 pct.** og **27,0 pct.**

Samlet set blev **70,7 pct.** af de særlige voldssager ved byretterne således afgjort inden for 2 måneder i 1. halvår 2008. I 2007 var tallet **67,6 pct.**

94,5 pct. af sagerne blev afsluttet inden for 6 måneder i 1. halvår 2008. I 2007 udgjorde andelen **94,6 pct.**, i 2006 **96,5 pct.**, i 2005 **95,8 pct.** og i 2004 **95,1 pct.**

Den gennemsnitlige afgørelsestid for alle særlige voldssager (sager afgjort såvel inden for som efter 37-dages fristen) i 1. halvår 2008 var **63 dage**. De tilsvarende tal var **63 dage** i 2007 og **55 dage** i 2006.

4.2. Den særlige voldsundersøgelse ved retterne har til formål at kortlægge årsagerne til, at en del af voldssagerne ikke overholder den fastsatte målsætning om sagsbehandlingstiden.

Undersøgelsen for 1. halvår 2008 viser, at byretterne i 1. halvår 2008 var eneårsag eller medvirkende årsag til overskridelse af fristen i **19 pct.** af sagerne. I 2007 var retten eneårsag eller medvirkende årsag til fristoverskridelsen i **36 pct.** af sagerne. I 2006 var der tale om **21 pct.** af de sager, hvor fristen blev overskredet og i 2005 **24 pct.**

Det er således lykkedes at nedbringe andelen af sager, hvor retten var eneårsag eller medvirkende årsag til overskridelse af fristen, markant i forhold til 2007 og endda bringe andelen under niveauet for 2006.

Retten har i 82 sager – svarende til **9 pct.** af alle særlige voldssager – været eneårsag eller medvirkende årsag til forsinkelsen.

5. Direktoratet for Kriminalforsorgens undersøgelse omfatter alle voldsdømte m.fl. (straffelovens § 119, § 123 og §§ 244-246), der efter at have været indkaldt til afsoning fra fri fod er påbegyndt afsoning af deres dom i perioden fra 1. maj 2008 til 31. juli 2008. Perioden vedrører i alt 342 voldsdømte.

5.1. Det fremgår af undersøgelsen, at andelen af voldsdømte, der blev indsat til afsoning inden for 30 dage, efter at der er givet fuldbyrdelsesordre, er opgjort til **64,6 pct.** i den nævnte periode. Der er tale om et fald i forhold til 2007, hvor den tilsvarende andel var **75,3 pct.**

I de sager, hvor indsættelse fandt sted, efter at der var gået 30 dage, var den gennemsnitlige ekspeditionstid på **87,8 dage**. I 2007 lå den gennemsnitlige ekspeditionstid i de forsinkede sager på **72,7 dage**. Den gennemsnitlige ekspeditionstid i de forsinkede sager er således steget med **15,1 dag**.

Den gennemsnitlige ekspeditionstid for alle voldssager i undersøgelsen fra 2008 er opgjort til **46 dage**. I undersøgelsen fra 2007 var den gennemsnitlige ekspeditionstid i alle voldssager **37,1 dage**.

Den mest hyppige årsag til, at indsættelse fandt sted, efter at der var gået mere end 30 dage, var i 2008, som det også var tilfældet i 2007, at politiet sendte sagen så sent, at fængslet eller arresthuset ikke havde mulighed for at fastsætte en indsættelsesdato inden 30-dages fristen, når den dømte samtidig skulle tilsiges med en frist på minimum 10 dage. Andelen af forsinkede sager, der skyldes politiets sene fremsendelse, var på **43 pct.** af de forsinkede sager svarende til **15,2 pct.** af det samlede antal voldssager. I 2007 var andelen af forsinkede sager, der skyldtes politiets sene fremsendelse, på **29 pct.** af de forsinkede sager

Den næsthøypigste årsag var, at tiltalte udeblev fra afsoning. Dette var tilfældet i **24 pct.** af de forsinkede sager, svarende til **8,5 pct.** af det samlede antal voldssager.

Voldtægtssager

6. Folketinget vedtog den 4. juni 2004 folketingsbeslutning B 82 om forbedring af voldtægtsofres retsstilling. Ifølge folketingsbeslutningen skal sagsbehandlingstiden for voldtægtssager være omfattet af en konkret målsætning.

På den baggrund blev der fastsat forskrifter om målsætninger for sagsbehandlingstiderne i voldtægtssager, som Justitsministeriet sendte til Retsudvalget ved brev af 11. august 2005.

Målsætningerne indebærer for *politiet og anklagemyndigheden*, at det samlede tidsforbrug fra sigtelsen til sagens indbringelse for retten ikke bør overstige 60 dage, dog således at det for sager, hvor der gennemføres mentalundersøgelse af sigtede og eventuelt tillige sker forelæggelse for Retslægerådet, gælder, at dette tidsforbrug ikke bør overstige 4 måneder. Målsætningen for sagsbehandlingstiden ved *domstolene* er angivet til 37 dage. For *strafafsoningen* af voldtægtsdomme er målsætningen fastsat således, at afsoningen for dømte (der ikke i forvejen er varetægtsfængslede) skal iværksættes senest 30 dage efter datoen for fuldbyrdelsesordre.

7. Det fremgår af *Rigsadvokatens* indberetning, at 27 ud af de 38 indberettede sager for 1. halvår 2008 er omfattet af målsætningen om en sagsbehandlingstid på højst 60 dage fra sigtelsen til sagens indbringelse for retten. Af de 27 sager blev **66,7 pct.** indbragt for retten inden 60 dage fra sigtelsen af gerningsmanden. **25,9 pct.** af sagerne blev indbragt for retten mellem 60 dage og 4 måneder efter sigtelsen, og **7,4 pct.** af sagerne blev indbragt for retten mere end 4 måneder efter sigtelsen.

De tilsvarende tal for 2. halvår 2007 var **62,1 pct.**, **34,5 pct.** og **3,4 pct.**, for 1. halvår 2007 **70,0 pct.**, **13,3 pct.** og **16,7 pct.** og for 2. halvår 2006 **68,8 pct.**, **17,1 pct.** og **14,3 pct.**

De resterende 11 indberettede sager er omfattet af målsætningen om en sagsbehandlingstid på højst 4 måneder fra sigtelsen af gerningsmanden til sagens indbringelse for retten. Af de 11 sager blev **45,5 pct.** indbragt for retten inden 4 måneder, **27,3 pct.** mellem 4 og 6 måneder og **27,3 pct.** efter 6 måneder.

For 2. halvår 2007 var de tilsvarende tal henholdsvis **60 pct., 20,0 pct. og 20,0 pct.**, for 1. halvår 2007 **25,0 pct., 0,0 pct. og 75,0 pct.** og for 2. halvår 2006 **42,8 pct., 28,6 pct. og 28,6 pct.**

Som det fremgår, er der for de sager, der er omfattet af målsætningen om en sagsbehandlingstid på højst 60 dage, tale om en mindre tilbagegang i forhold til 2. halvår af 2006 og 1. halvår 2007, men en fremgang i forhold til 2. halvår af 2007.

For så vidt angår sagerne omfattet af målsætningen om en sagsbehandlingstid på højst 4 måneder er der, som det fremgår, tale om en tilbagegang i forhold til 2. halvår 2007. Målopfyldelsen er dog højere end i 1. halvår 2007 og i 2. halvår 2006.

8. For så vidt angår *domstolene* omfatter den statistiske undersøgelse af byretternes sagsbehandlingstid i voldtægtssager sager om overtrædelse af § 216 og forsøg herpå, sager om overtrædelse af § 216, jf. § 224 (anden kønslig omgængelse end samleje), og forsøg herpå samt sager om overtrædelse af § 216, jf. § 225 (kønslig omgængelse med en person af samme køn), og forsøg herpå.

8.1. I 1. halvår 2008 afgjorde byretterne i alt 35 sager om voldtægt. **66 pct.** af dem blev afgjort inden for 37 dage. I 2007 blev **46 pct.** af voldtægtssagerne afgjort inden for 37 dage og i 2006 **47 pct.**

8.2. Undersøgelsen for 1. halvår 2008 viser, at byretterne i 4 af de 11 forsinkede sager var eneårsag eller medvirkende årsag til forsinkelsen, hvilket svarer til **36,4 pct.**

9. Undersøgelsen fra *Direktoratet for Kriminalforsorgen* omfatter alle voldtægtsdømte (straffelovens § 216), der – efter at have været indkaldt til afsoning fra fri fod – har påbegyndt afsoning af deres dom i perioden fra 15. november 2007 til 1. november 2008.

9.1. Det fremgår af undersøgelsen, at **56,3 pct.** af de 16 voldtægtsdømte, der er omfattet af undersøgelsen, blev indsat inden for 30 dage efter datoen for fuldbyrdelsesordre. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i disse sager var **21,5 dage.**

For de resterende **43,7 pct.** af sagerne (7 sager i alt), hvor indsættelse fandt sted efter 30 dage, var den gennemsnitlige ekspeditionstid på **98,9 dage**. For samtlige voldtægtssager er det tilsvarende tal **62,3 dage**.

Målopfyldelsen er faldet i forhold til 2007, hvor den var på **71,4 pct.**, men er fortsat markant bedre end i 2006, hvor **40 pct.** af de voldtægtsdømte blev indsat inden for fristen på 30 dage.

Undersøgelsen viser, at årsagerne til, at indsættelse fandt sted senere end 30 dage efter fuldbyrdelsesordre, i 1 sag var, at der havde været opsættende virkning i forbindelse med en ansøgning om udsættelse, i 1 sag at politiet afsendte sagen så sent, at Kriminalforsorgen ikke havde mulighed for at fastsætte en indsættelsesdato, der opfyldte 30-dages regelen, og i 2 sager, at den dømte udeblev. I de resterende 3 sager skyldes forsinkelsen en administrativ fejl i sagsbehandlingen.

10. Det er efter Justitsministeriets opfattelse af afgørende betydning, at der fortsat er fokus på løbende at forbedre opfyldelsen af de opstillede målsætninger for sagsbehandlingstiderne i volds- og voldtægtssager.

10.1. Særligt for så vidt angår voldssagerne er der sket et markant fald i målopfyldelsen for så vidt angår politiet og anklagemyndigheden. Som det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse, har tilbagegangen i væsentlig grad sammenhæng med de ressourcer, der i en lang periode har været anvendt på den praktiske implementering af politireformen. Som det ligeledes fremgår, er der igangsat en række initiativer med henblik på at rette op på situationen og forbedre målopfyldelsen i 2009.

Også på kriminalforsorgens område er der sket et fald i målopfyldelsen i voldssagerne. Den mest hyppige årsag til forsinkelse med indsættelse til afsoning i disse sager er politiets sene fremsendelse af sager. Som opfølgning på kriminalforsorgens undersøgelse har Rigspolitiet indskærpet over for politidirektørerne, at der skal ske hurtig fremsendelse af volds-sager fra politiet til fængsel/arresthus, således at målsætningen om afsoning inden 30 dage kan opfyldes, og Rigspolitiet har ved opfølgning konstateret, at alle politikredse har indskærpet, at der skal ske hurtig fremsendelse af voldssager. Rigspolitiet vil følge udviklingen på området.

Justitsministeriet vil ligeledes følge udviklingen og har anmodet kriminalforsorgen om ud over den sædvanlige årlige undersøgelse vedrørende maj, juni og juli måned ekstraordinært at foretage en opgørelse for febr-

ar måned i år, således at der hurtigt kan opnås et billede af, om de nævnte indskærper har haft den ønskede virkning.

10.2. Justitsministeriet orienterede den 12. november 2008 Folketingets Retsudvalg om, at ministeriet, såfremt der er tilslutning hertil i Folketingets Retsudvalg, vil tage initiativ til, at der – samtidig med, at rapportering om opfyldelsen af de nuværende frister nu udvides til at omfatte sager om ulovlig besiddelse af skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder – nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter for domstolene, politiet, anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, forsvarerne og Justitsministeriet, der skal overveje behovet og mulighederne for en ændret udformning og/eller anvendelse af målsætninger for sagsbehandlingstiderne i visse straffesager (Alm. del – bilag 101).

Justitsministeriet anførte i den forbindelse, at arbejdsgruppen i givet fald bl.a. bør overveje, om målsætningerne på en mere hensigtsmæssig måde kan tage hensyn til tilfælde, hvor det ikke er muligt at overholde fristerne på grund af forhold, som de berørte myndigheder ikke har indflydelse på. Det bør endvidere overvejes, om det eventuelt vil være hensigtsmæssigt i højere grad at fokusere på det samlede tidsforbrug under hele sagsforløbet fra opklaring til afsoning med henblik på yderligere at fremme samarbejdet mellem de berørte myndigheder.

Justitsministeriet har herefter anmodet Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Landsforeningen af Beskikkede Advokater om at indstille et medlem til den nævnte arbejdsgruppe om målsætninger for sagsbehandlingstiden i voldssager mv.

Justitsministeriet vil vende tilbage til sagen over for Folketingets Retsudvalg, når der foreligger en indstilling fra arbejdsgruppen.

10.3. Justitsministeriet vil omkring årsskiftet 2009/2010 på ny orientere Folketingets Retsudvalg om status med hensyn til de opstillede målsætninger for sagsbehandlingstider i volds- og voldtægtssager.

Brian Mikkelsen

/

John Vestergaard